

DE SECTORALE AANPAK

VOOR HET VERSTERKEN VAN HET
WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK & ONDERWIJS
VOOR DE MAATSCHAPPIJ

Een presentatie voor KNAW, NWO en OCW d.d. 8 mei 2018

WAT LATEN WIJ U ZIEN?

- De sectorale aanpak: bewezen effectief voor de natuur- en scheikunde
  - Resultaten tot nu toe
  - Succesfactoren
- De sectorale aanpak: ook bruikbaar voor andere sectoren
  - Noodzaak tot verder optreden
  - De volgende stap voor bèta en techniek

DE SECTORALE AANPAK

bewezen effectief voor de natuur- en scheikunde

DE SECTORALE AANPAK

een integrale benadering

DE SECTORALE AANPAK

een integrale benadering

DE SECTORALE AANPAK

het recept

- Een heldere visie vooraf
- Motiverende kaders voor de sector
  - 10 M€ voor de scheikunde en 10 M€ voor de natuurkunde
  - Uitzicht op structurele indaling van de middelen
- ‘Trekingsrecht’ per faculteit
  - Op basis van profileringsplannen en binnen bepaalde bandbreedte
- Integrale aanpak met SMART geformuleerde doelen
  - Instroom verhogen tot ≥ 100 per BSc en ≥ 20 per MSc-opleiding
  - Verbeteren studierendement tot $\geq 75\%$ en uitstroom tot ≥ 500 per discipline
  - Nationale taakverdeling en concentratie op de afgestemde zwaartepunten
  - Versterking van het onderzoeksprofiel middels ca 100 nieuwe facultaire posities
  - $\geq 40\%$ in te vullen door vrouwelijke wetenschappers (18 dedicated gender tenure tracks)
  - Koppelen van onderzoeksprofilering met MSc-opleidingen
  - Koppelen van 1^e en 2^e geldstroom middels extra middelen in de vrije competitie voor onderzoekers werkzaam in de zwaartepunten

RESULTATEN TOT NU TOE

een succesvolle stap

- Facultair profileringsbeleid middels nieuwe stafposities ✓
  - Quantumuniversum: 14 (waarvan 3 vrouw)
  - Nanofysica en –technologie: 20 (waarvan 4 vrouw)
  - Complexe systemen, vloeistoffen en materie: 8 (waarvan 4 vrouw)
  - Fysica van levensprocessen en gezondheid: 6 (waarvan 4 vrouw)
  - Energie: 5 (waarvan 3 vrouw)
  - Duurzame chemie en chemische [bio]technologie: 16 (waarvan 6 vrouw)
  - Materiaalwetenschappen, fysische chemie en nanotechnologie: 11 (waarvan 4 vrouw)
  - Levens- en biomedische wetenschappen: 17 (waarvan 3 vrouw)
  - Complexe moleculaire systemen: 6 (waarvan 1 vrouw)
- Invulling posities met 33% vrouwelijke wetenschappers (doel was 40%) ~
- Handhaving toppositie in wetenschappelijke rankings (impact ca 10% gedaald) ~

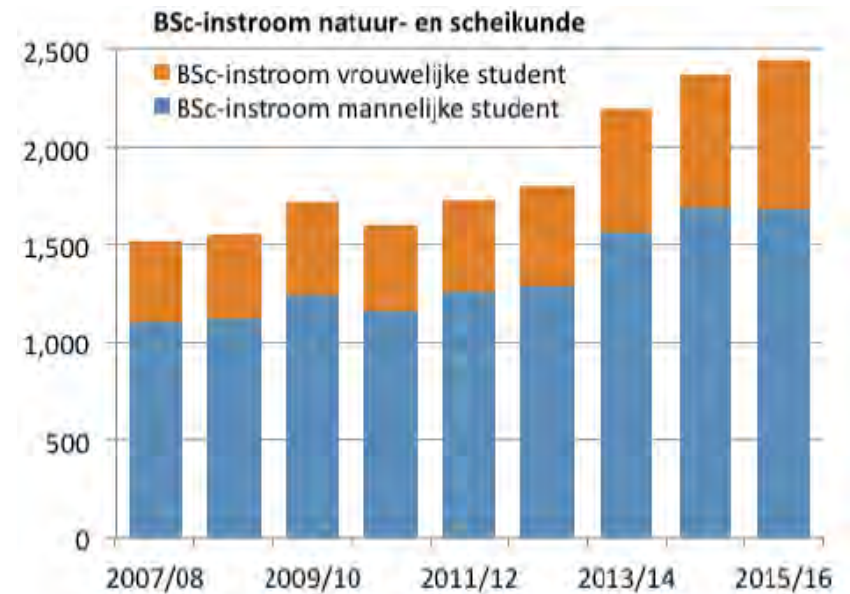
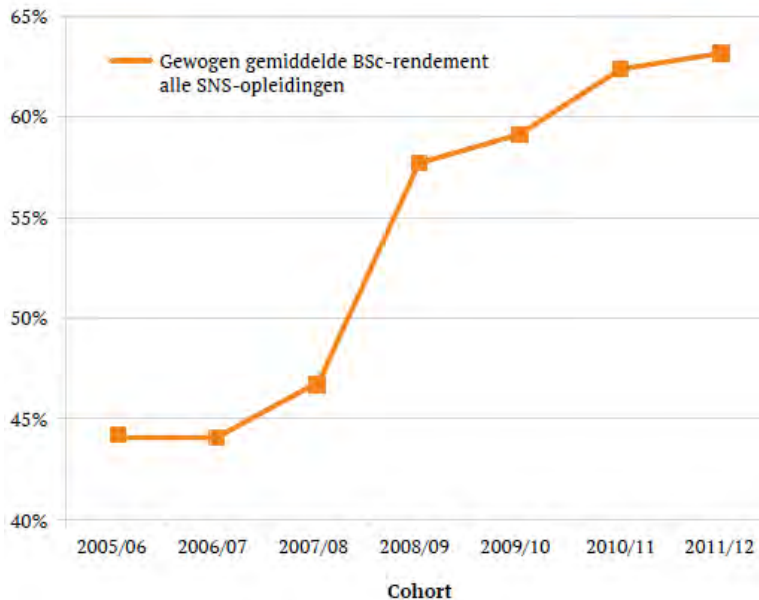

RESULTATEN TOT NU TOE

een succesvolle stap

- Verhoging studenteninstroom tot gemiddeld 130 per discipline (doel was ≥ 100) ✓
- Rendementsverbetering opleidingen verhoogd tot 63% (doel was $\geq 75\%$) ~
- Uitstroom verhoogd tot ca 650 per discipline (doel was ≥ 500) ✓

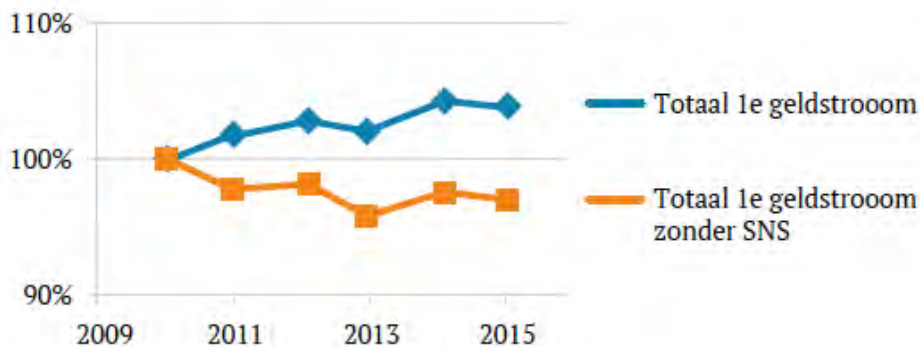
RESULTATEN TOT NU TOE

een succesvolle stap

- Structurele en gelabelde indaling van de middelen in 1^e en 2^e geldstroom
- Een 'koersvast' vervolg!

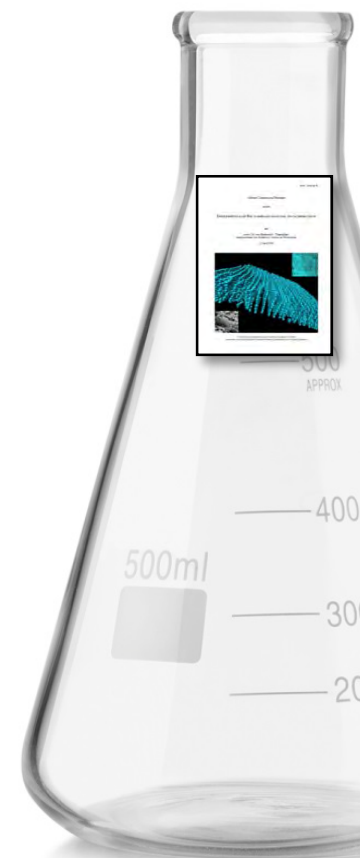
Figuur 1. Trendontwikkeling eerste geldstroom inclusief en exclusief Sectorplan-middelen (2010 = 100%)

SUCCESSFACTOREN

ingrediënten voor een goed sectorplan

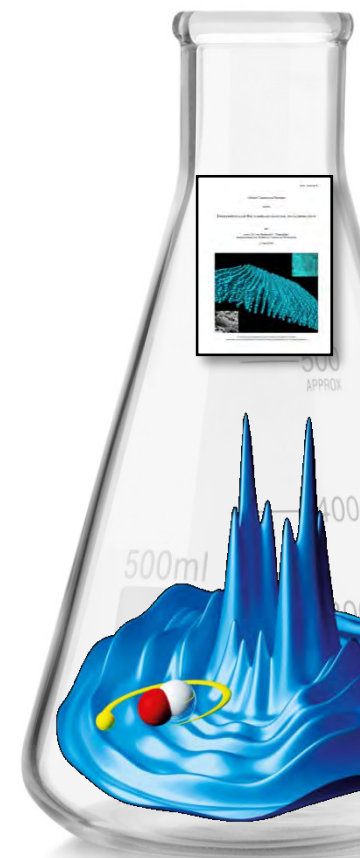
- Integrale inhoudelijke en bestuurlijke aanpak
  - Koppelen onderwijs, onderzoek en maatschappelijke doelen
  - Koppelen 1e en 2e geldstroom beleid
  - Sterke betrokkenheid van de sector middels bètadecanenoverleg
- De Commissie
  - Staatsgezag, verheven boven belanghebbende partijen
  - Onafhankelijk en zelfstandig kunnen handelen
  - Gevarieerde samenstelling op samenwerking gericht
  - Binnenskamers 'critical', naar buiten 'friend' van het veld
  - Proactieve beleidsontwikkeling gedurende de looptijd
  - Actief secretariaat met goed overzicht

SUCCESSFACTOREN

ingrediënten voor een goed sectorplan

- Het nationaal plan
  - Reëel zicht op structurele indaling
  - SMART doelen
  - ‘Trekingsrecht’ binnen bandbreedte op basis van ambities
  - Lange termijn verplichtingen en zicht op structurele middelen
- Tussentijdse monitoring
  - Mogelijkheid tot bijsturen op basis van SMART criteria
  - Mogelijkheid tot bijsturen n.a.v. beleidsontwikkelingen

DE SECTORALE AANPAK

ook bruikbaar voor andere sectoren

Raad voor de Natuur- en Scheikunde

Ingesteld op instigatie van minister Bussemaker
Verwezenlijken van adviezen in “Koersvast”

ROBBERT DIJKGRAAF
IAS Princeton, UvA
voorzitter

BERT MEIJER
TU/e
vicevoorzitter

JOS BENSCHOP
ASML, UT

MARGRETHE JONKMAN
Friesland Campina

NATHALIE KATSONIS
UT

GIJSJE KOENDERINK
AMOLF, VU

LEO KOUWENHOVEN
Microsoft, TUD

BERT POOLMAN
RUG

REMKO ACHTEN
secretaris

MARK BONESCHANSCHER
secretaris

TANJA KULKENS
secretaris

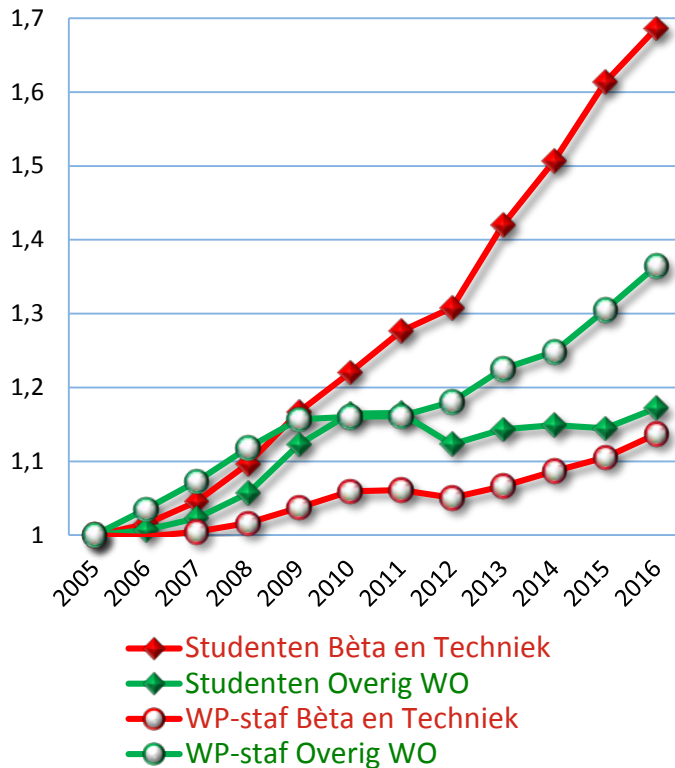
HENDRIK VAN VUREN
secretaris

De sectorale aanpak voor de toekomst

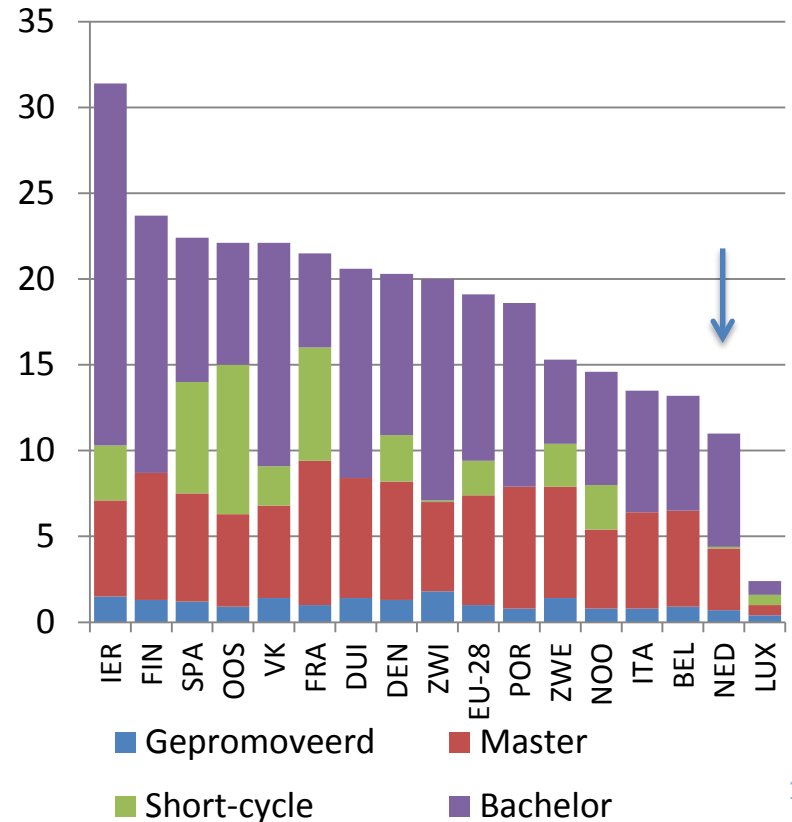
noodzaak tot verder optreden

- Opnieuw visie en strategie-ontwikkeling nodig op basis van (inter)nationale analyses (VSNU/DUO, Rathenau)

Groei studenten en WP-staf

Percentage afstudeerders in bèta en techniek in 2015

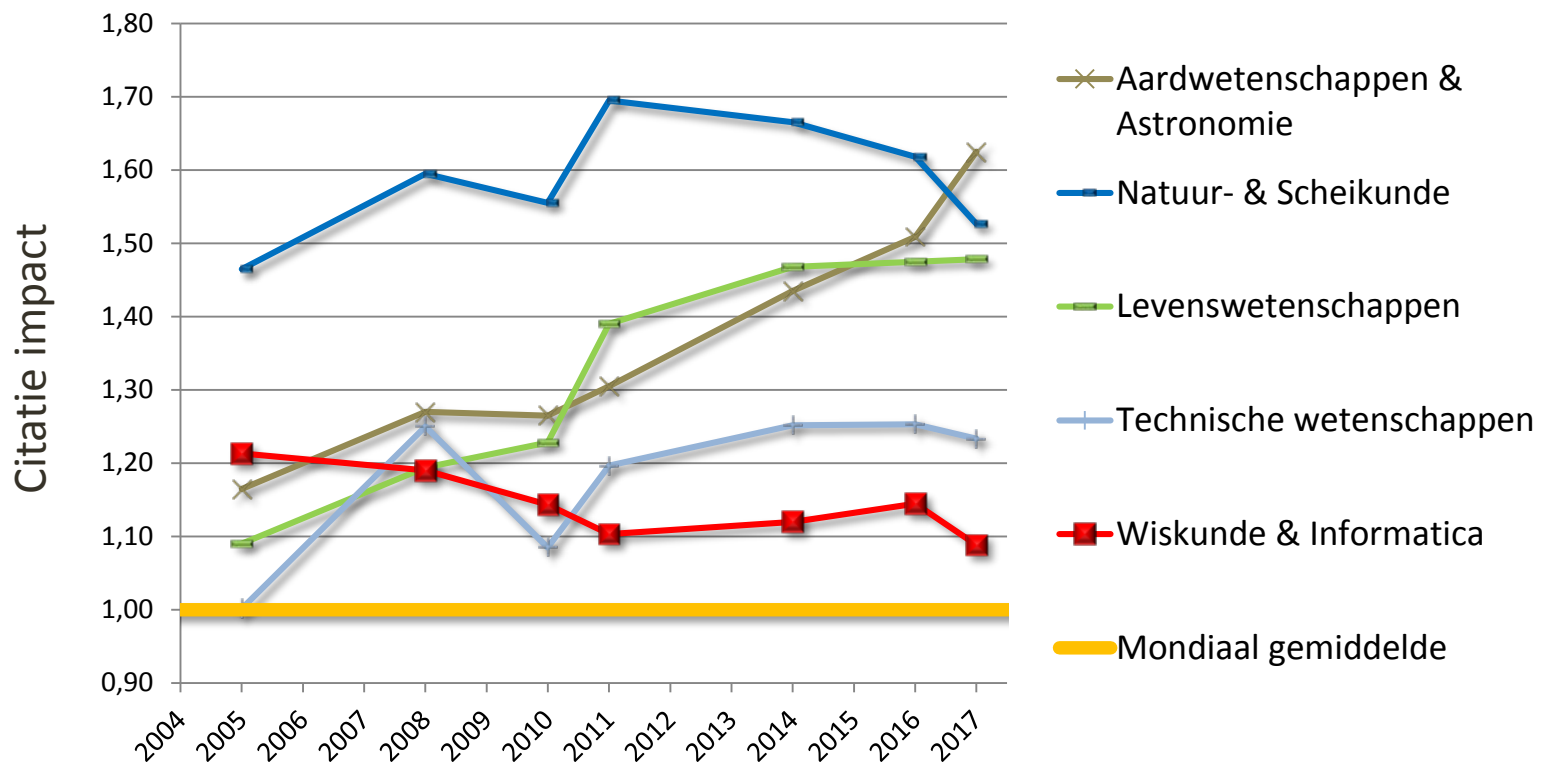

De sectorale aanpak voor de toekomst

noodzaak tot verder optreden

- Opnieuw visie en strategie-ontwikkeling nodig op basis van (inter)nationale analyses (Rathenau/CWTS)

Ontwikkeling van de citatie impact in bèta & techniek

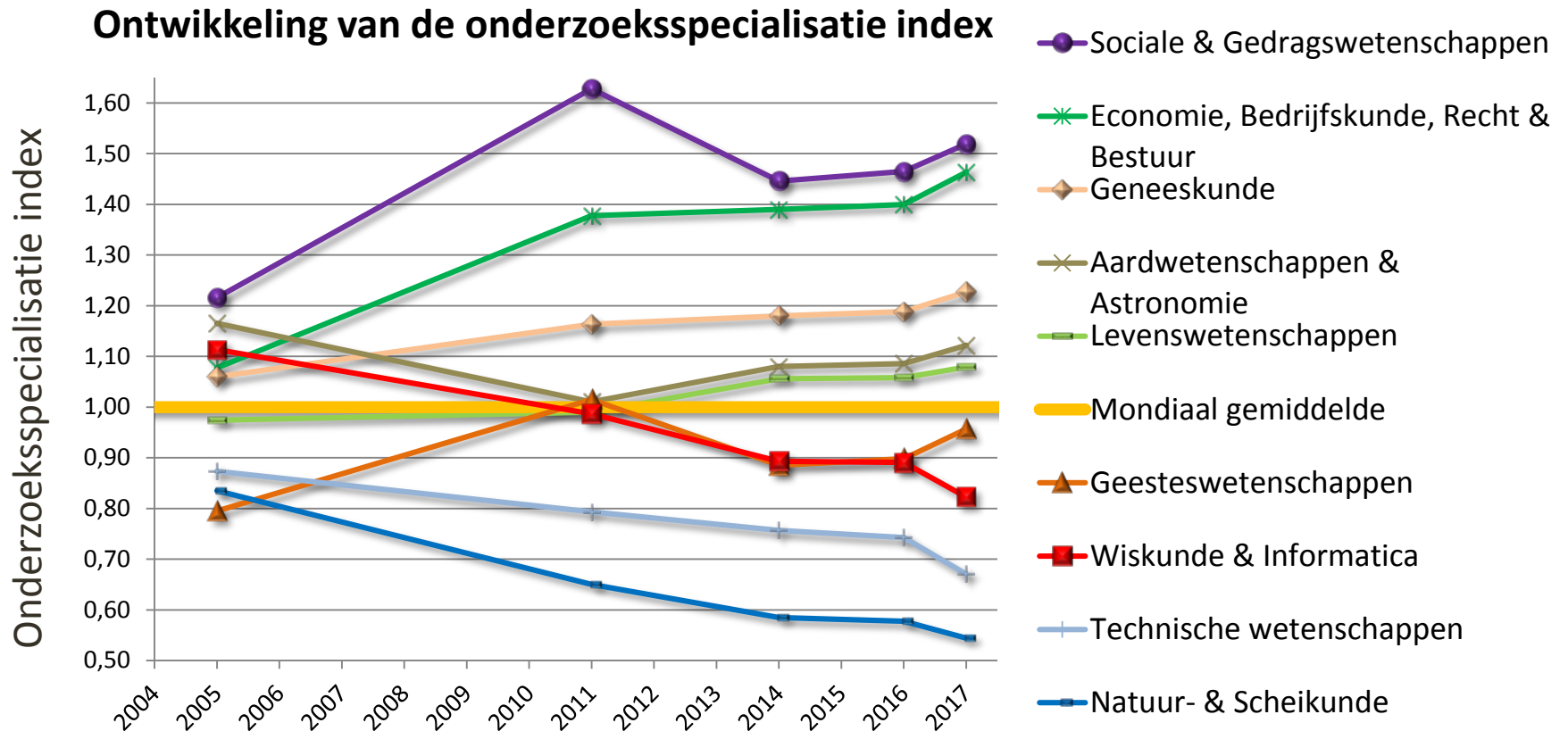

De sectorale aanpak voor de toekomst

noodzaak tot verder optreden

- Opnieuw visie en strategie-ontwikkeling nodig op basis van (inter)nationale analyses (Rathenau/CWTS)

De sectorale aanpak voor de toekomst

de volgende stap

Een brede aanpak per sector:

- Versterken van de basis: 'draagkracht' om 'spankracht' mogelijk te maken
- Profileren van de ene universiteit van Nederland
- Proactief vormgeven van het onderzoeklandschap over universiteiten en instituten
- Taakverdeling en concentratie
- Integratie van onderwijs, onderzoek en maatschappelijke doelen (NWA, TS, MU/ST) in één nationaal strategisch plan
- Bundelen van vele visitatievormen tot integrale nationale visitatie per sector
- Directe sturing op 1e en 2e geldstroom tot aan werkvloer vanuit een nationaal perspectief
- Creëren van autonoom handelende sectoren

De sectorale aanpak voor de toekomst

een bruikbaar beleidsinstrument

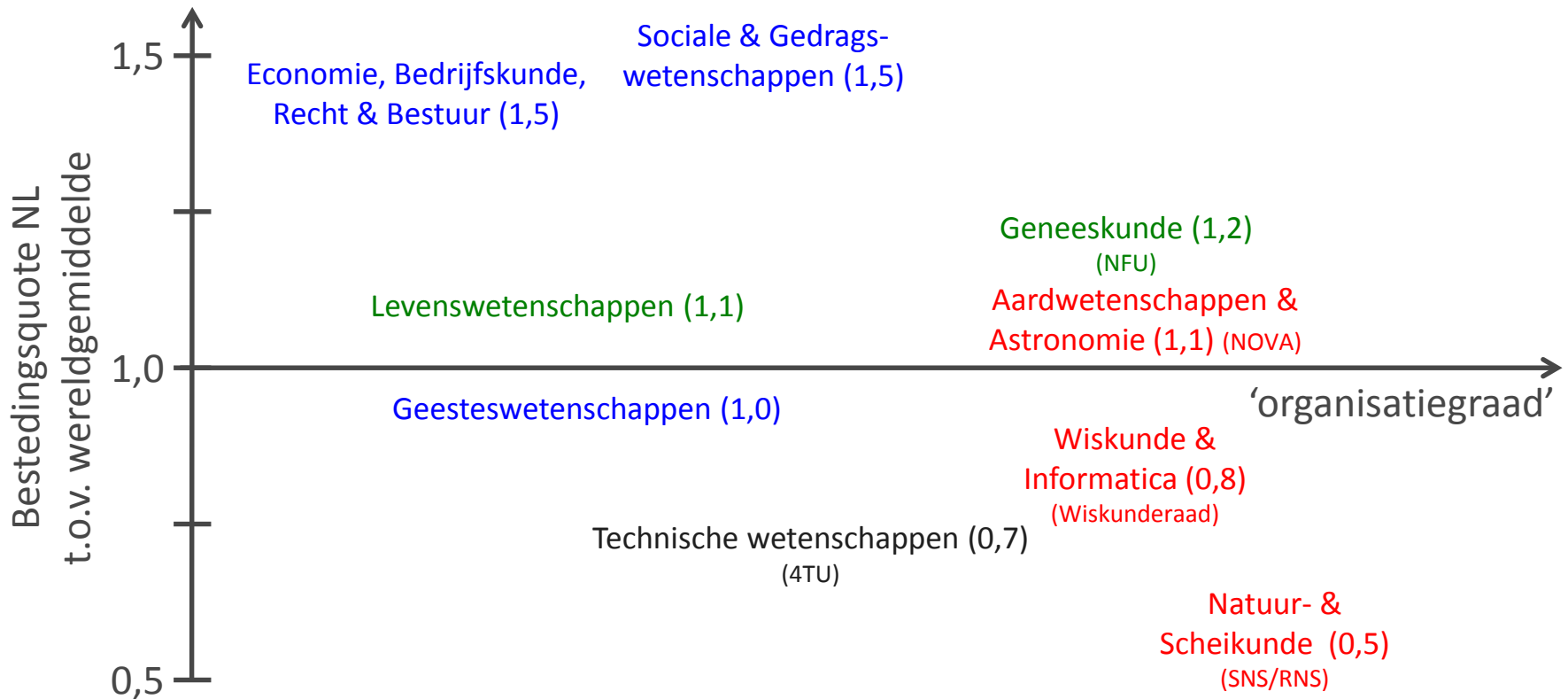
Tweesporenbeleid:

- Stimuleren van sectorale zelforganisatie
  - OCW identificeert sectoren en budget
  - Sectoren moeten in afstemming met OCW tot integraal plan komen
  - Organisatie en financiering kan gefaseerd verlopen
  - OCW heeft het voortouw, desgewenst kunnen op basis van de plannen ook andere ministeries betrokken worden: EZ (landbouw, ...), VWS (geneeskunde, ...), etc.
  - Kunnen eerste stappen zetten langs de ‘Breimer aanpak’ c.q. het ‘Deltaplan’
- Versterken van onderbedeelde sectoren
  - Waar nodig eerst stimuleren sectorale zelforganisatie (hierboven)
  - Waar de sectoren al georganiseerd zijn, kan de volgende stap worden gezet

De sectorale aanpak voor de toekomst

een bruikbaar beleidsinstrument

Onderscheid sectoren naar investeringsbehoefte* en 'organisatiegraad**

* Zie voor investeringsbehoefte o.a. [prestatieprofiel van het NL onderzoeksbestel](#) (hier weergegeven), [ontwikkeling student-staf ratio, R&D uitgaven en capaciteit naar wetenschapsgebied](#), ...

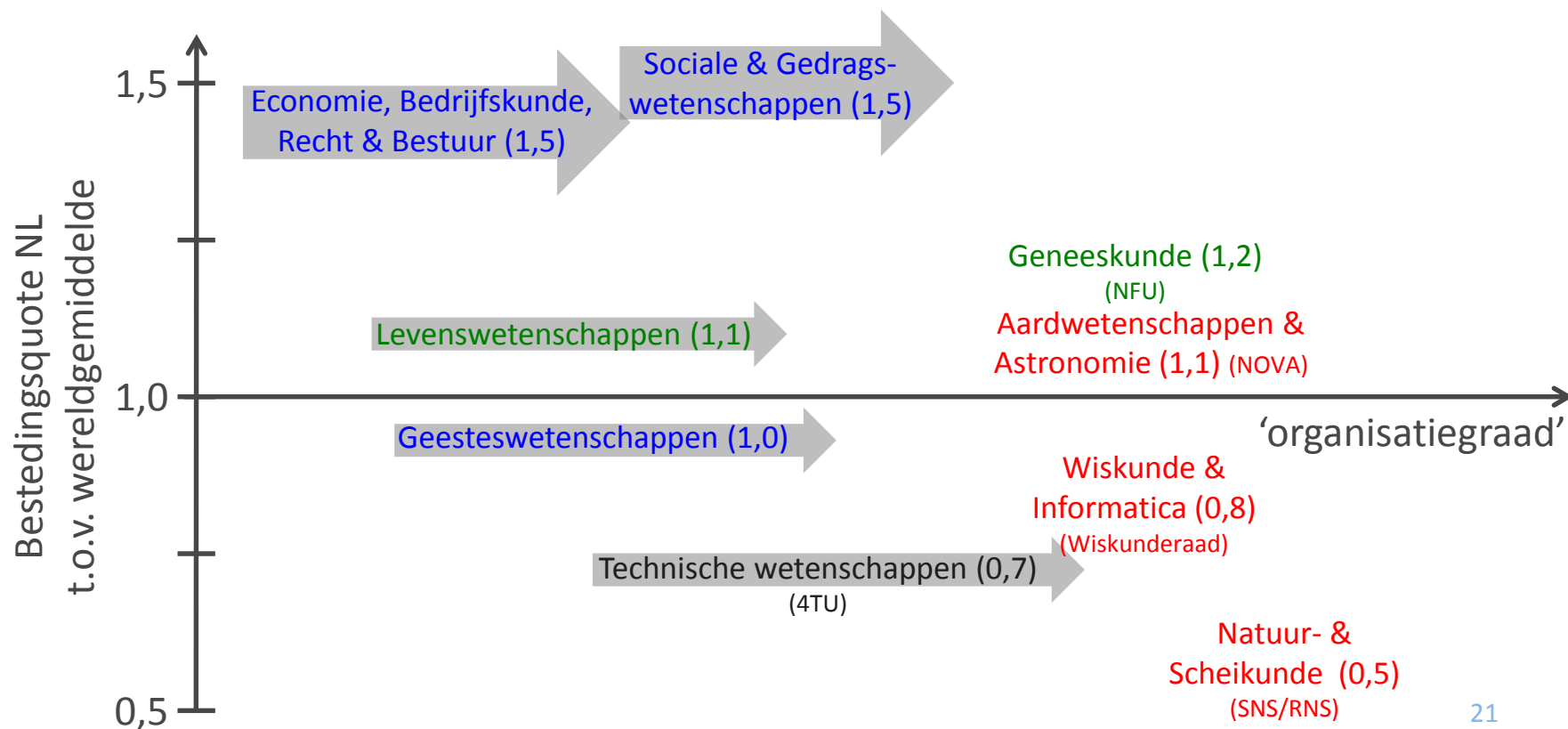
** Weergegeven 'organisatiegraad' is eigen inschatting door de RNS van mate van zelforganisatie van het veld.

De sectorale aanpak voor de toekomst

een bruikbaar beleidsinstrument

Tweesporenbeleid

- Stimuleren van sectorale zelforganisatie
- Versterken onderbedeelde sectoren

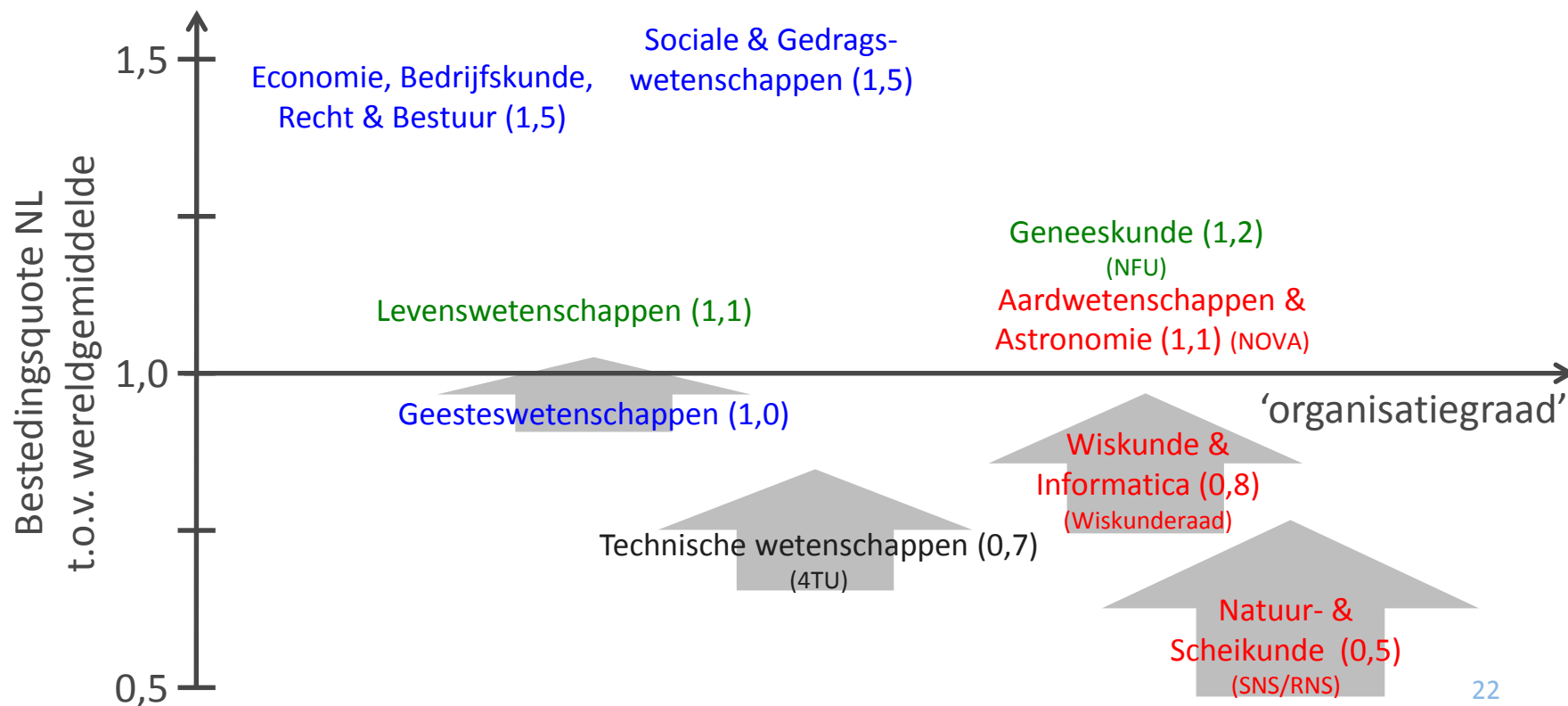

De sectorale aanpak voor de toekomst

een bruikbaar beleidsinstrument

Tweesporenbeleid

- Stimuleren van sectorale zelforganisatie
- **Versterken onderbedeelde sectoren**

De sectorale aanpak voor de toekomst

een succesvol gebleken beleidsinstrument

De bèta en techniek staan klaar voor die volgende stap:
de ene universiteit van Nederland als mondiale speler

- Van impulsfinanciering naar *'rolling grant'*
- Van tijdelijke regulering naar duurzame zelfsturing door de sector (zo nodig met financiële consequenties)
- Complementaire en afgestemde rollen voor eerste en tweede geldstroom
- Van individuele implementatieplannen per universiteit naar een nationaal gedragen strategisch beleid
- Van een 'Commissie Breimer' naar een sectorale stuurgroep
- Van nationale naar internationale profilering

DE SECTORALE AANPAK

bewezen effectief voor de natuur- en scheikunde,
ook bruikbaar voor andere sectoren